

Musikkformater Vinylplatens comeback

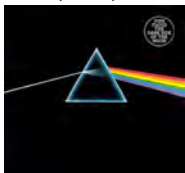
Deep Purple: «In rock» (1970)

Sex Pistols: «Never mind the bollocks» (1977)

The Aller Værste: «Materialtrettet» (1980)

Pink Floyd: «Dark Side of the Moon» (1973)

Nirvana: «Nevermind» (1991)

Rolling Stones: «Sticky fingers» (1971)

The Clash: «London calling» (1979)

The Beatles: «Abbey Road» (1969)

«Velvet Underground & Nico» (1967)

Ikoniske plateomslag

Alle plateomslagene her figureerer høyt oppe på lister over tidenes flotteste og mest ikoniske. Med ett unntak, Nirvanas «Nevermind», er de alle fra vinylens storhetstid. Men mens vinylen sto for de vakreste omslagene, har cd-albumet hatt mest informasjon om tekster, musikere, produsenter, takksigelser etc. i sine innleggshefter. At denne dimensjonen forsvinner med mp3-filer og streaming er nevnt som en viktig årsak til vinylens comeback, i tillegg til lyd kvaliteten. Hos Platekompaniet har de registrert at for eksempel Kaisers-blodfansen kjøper både cd og vinyl av nye utgivelser – vinylen til å henges på veggen.

- 1** Hvor stor andel besto LP-salget av i 2011, i forhold til CD-er?
- 2** Hva er streaming?
- 3** Hvilket år utga Pink Floyd LP-platen «Dark side of the Moon»?

Svarene finner du i dagens Forstå-artikkel.

STAVANGER

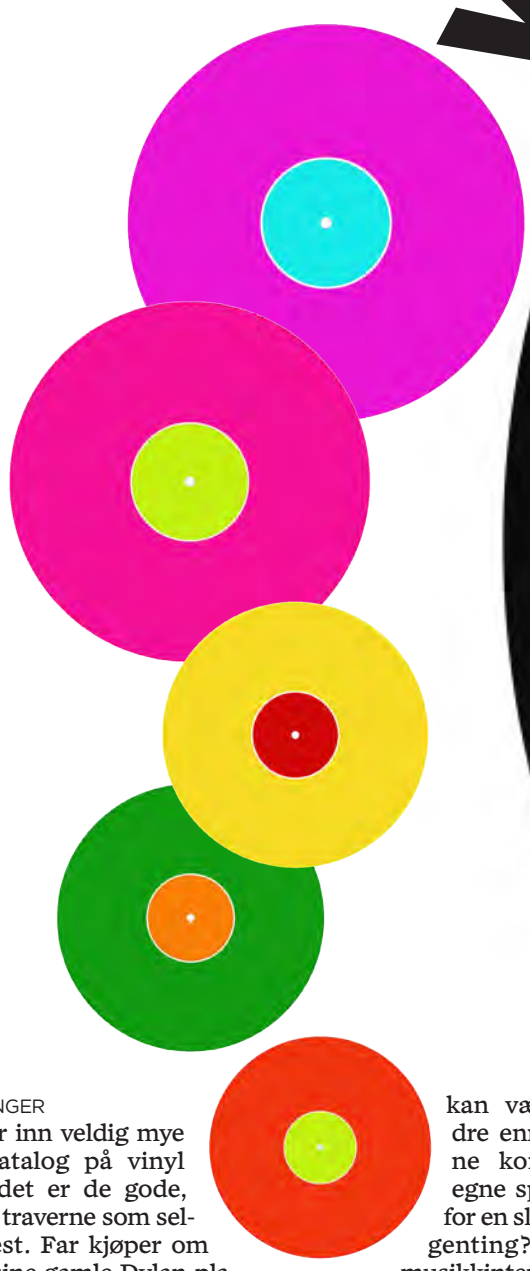
– Vi tar inn veldig mye backkatalog på vinyl fordi det er de gode, gamle traverne som selger best. Far kjøper om igjen sine gamle Dylan-plater. Sønnen kjøper sin første Black Sabbath-plate. Begge velger vinyl. Musikken lever! sier Tord Rønning Krogtoft, produsent i Platekompaniet.

Det er som om 90-tallet er her igjen. Den gangen «alle» hadde fått cd-spiller og kjøpte favorittplatene om igjen i det nye formatet. Resultatet var kunstig høyt musikk salg og starten på en retrobølge som varer ennå. I disse årene forsvant vinylplaten. Nå kommer mange av 90-tallsklassikerne på vinyl for første gang. De selger bra. Plateselskaper som har rettighetene på cd og artistene, lisensierer ut vinylrettighetene til mindre selskaper.

Men: var det ikke streaming som var framtiden? Hva

Vinylen snurre

Er vinylen tilbake for fullt? Er cd-formatet, har både litt rett og litt feil.

kan være bedre enn å kunne komponere egne spillelister for en slikk og ingenting? Mange musikkinteresserte

har avvirket hele cd-samlingen og lagt musikken på harddisk. Og en ung generasjon har vent seg til at musikk ikke er noe man betaler for.

Jo da. Det også. Ifølge Rønning Krogtoft lever formatene godt side om side, men de fyller forskjellige behov.

Vinyl er kred akkurat nå. Neil Young fortalte nylig at Ipodens far, Apple-sjefen Steve Jobs, bare spilte vinyl privat. I den kinoaktuelle filmen «Shame» er det gjort et stort poeng av at hovedpersonen bare spiller vinyl.

Fordeler og ulemper

Enkelt sagt er vinyl og cd for album, mens streaming og nedlasting er for enkeltlåter. Vinyl er for indie, streaming for lis-

te-pop, cd for mainstream. Men alle formatene har sine fordeler og ulemper:

► **VINYL:** Rik lydgjengivelse og lang holdbarhet. Åpner for coverkunst og tilleggsinfo. Men sårbar for slitasje og skader og er lite mobil.

► **CD:** Hendig og praktisk, og holdbarheten har vist seg å være bedre enn man antok da den ble introdusert. Lagring for digitale filer som kan overføres til datamaskin og mp3-spiller, og egne spillelister kan brennes inn på cd-ene. «Kalder» lyd enn vinylen. Innleggsheftene har mye info, men oppfordrer ikke til coverkunst på samme måte som vinylen.

► **MP3-FIL:** Mobil, kan spilles over alt, kjøpes lett og raskt på nett. Men den er abstrakt, gir ikke mer enn musikken.

► **STREAMING:** Billig, praktisk, kan spilles over alt som en radio der man selv velger låtene. Men abstrakt og flyktig.

Hos Platekompaniet på Arneageren i Stavanger.

Tre kasser med vinyl troner på disken. Mye er backkatalog fra 90-tallet da det omtrent ikke ble gitt ut titler på vinyl.

CD-en døde? Er streaming framtiden? Alle som synser om musikk for sakte, men sikkert igjen

CD-en døde? Er streaming framtiden? Alle som synser om musikk for sakte, men sikkert igjen

Nirvanas «Unplugged in New York» er veldig etterspurt. Et eksemplar inn går ut igjen samme dag.

The Aller Værstes «Material-tretthet» kom jo opprinnelig ut på vinyl og har vært et samleobjekt på platemesser. Som cd solgte den aldri noe særlig, blir vi fortalt. Men nå er den utgitt på vinyl igjen. 180 gram. Og salget går strykende.

Også her deles vinylkjøperne i to grupper: de klassiske vinylfantastene som kjøper for lydens skyld, og de unge og hippe. I snitt rundt

50-60 album får ny eier i butikken, forsvinnende lite i forhold til cd-salget. Men interessen øker stadig.

Til bilen også

Utenfor Platekompaniet på Arneageren treffer vi trommeslager og leder i plateselskapet Gigafon, Gard Nilssen. Vinylfantast på sin hals. God kunde hos vinylbutikker som Big Dipper i Oslo og Vinylpalass i Stavanger, men har likevel over 2000 cd-er hjemme: «Vinyl har den beste lyden. Men jeg liker også å kunne holde musikkproduktet i hånden, lese i innercoveret, sette albumproduktet i et historisk perspektiv. Dagens unge vet jo ikke hva trommeslageren i The Beatles heter!»

– Når musikkhverdagen er streaming og spillelister, forsvinner musikken bare forbi, den blir enkeltlåter og forbruksvare. Vinyl-

len gjør det abstrakte konkret og bevarer for framtiden.

– Det gjør jo cd-en også. Og den kan i tillegg spilles i bilen?

– Moderne vinyl kommer jo nå med en kode som gjør nedlasting mulig i tillegg. For dem som foretrekker dårligere lyd kvalitet til bilen, flirer Nilssen.

Nye vinylseksjoner

Den landsdekkende musikkjeden Platekompaniet etablerte i fjor høst vinylseksjoner i sine butikker i Oslo City, Bergen og Tromsø. Når Platekompaniets butikk på Arneageren skal bygges om i vår, blir det sannsynligvis også vinylseksjon her.

– Vinylletterspørselen har økt bra de siste årene, det har vi sett på nettbutikken vår og i Trondheim, der de har solgt vinyl i alle år. Så langt har salget gått veldig bra. Mens cd-salget har falt, har interessen for vinyl økt, både for kunder som byttet til cd på åttitallet, og unge folk som har vokst opp med musikk på lydfiler. Men vinyl vil nok forbli et

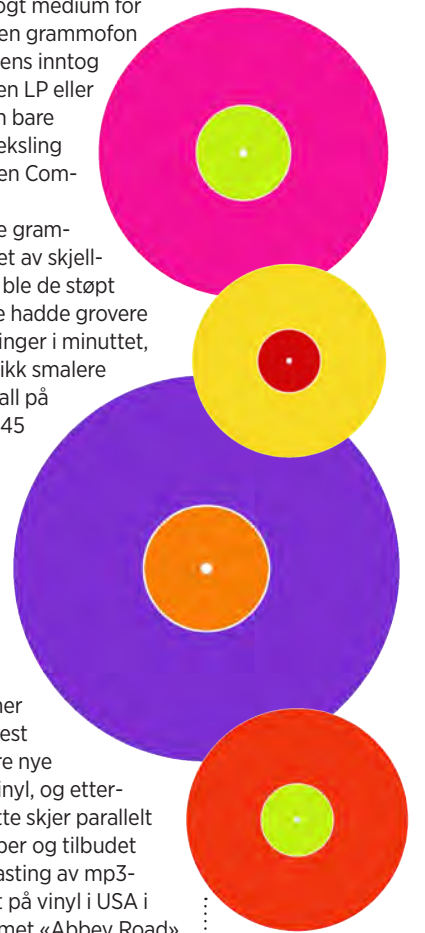
Vinylplaten

► **DEFINISJON:** Analogt medium for gjengivelse av lyd på en grammofon (platespiller). Før CD-ens inntog kaltes vinylplaten enten LP eller singel, i dag kalles den bare vinyl for å unngå forveksling med den digitale platen Compact Disc (CD).

► **HISTORIE:** De første grammofonplatene ble laget av skjell-lakk, men fra ca. 1950 ble de støpt i svart vinyl (plast). De hadde grovere riller med 78 omdreininger i minuttet, mens de fra ca. 1948 fikk smalere riller og omdreiningstall på 33 1/3 (LP, album) og 45 (singel). Ble nærmest utryddet som musikkmedium av CD-platen fra begynnelsen av 90-tallet.

► **COMEBACK:** I 2008 ble vinylen igjen mer enn nostalgisk samleobjekt og DJ-favoritt. 2,9 millioner enheter ble solgt, høyest siden 1988. Stadig flere nye titler blir sluppet på vinyl, og etterspørselen har økt. Dette skjer parallelt med at CD-salget stuper og tilbudet av streaming og nedlasting av mp3-filer øker. Mest solgt på vinyl i USA i fjor: The Beatles-albumet «Abbey Road» (41.000).

► **TUNGVEKT:** Dagens vinyl er tyngre enn i storhetstiden, noe som gir enda bedre lyd, stabilitet og holdbarhet. 70-tallets vinylplater var på 125 gram, de nye høykvalitetsplatene er på mellom 180 og 220 gram.

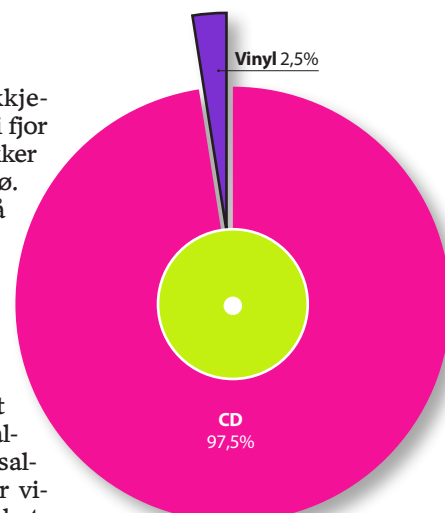
151%

Oppgangen i nedlasting og streaming fra 2010 til 2011. Men ennå er cd-salget større enn streaming/nedlasting.

-7%

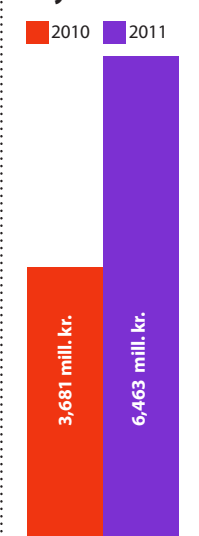
Nedgangen i salget av fysiske musikkprodukter fra 2010 til 2011.

ELISABETH BIE
elisabeth.bie@aftenbladet.no

Salg av fysiske enheter
Omsetning i 2011: 249,7 millioner kroner.

Vinyl øker

Kilde: Bransjeorg. Upfi